

ISSN 0027-8084

УДК 808.61/.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XL/1–4

БЕОГРАД
2009

НАШ ЈЕЗИК

Књига XL

Св. 1–4 (2009)

САДРЖАЈ

Мјесто <i>Нашег језика</i> у изучавању српског стандардног језика Поводом XL књиге нове серије (СРЕТО ТАНАСИЋ)	3
---	---

Ч л а н ц и

О слоговној неједнакости неких израза коришћених како у Вуковом тако и у савременом српском језику (МИЛКА ИВИЋ)	7
За рационалан прилаз нормирању језика – један пример из српске синтаксе (ЖИВОЈИН СТАНОЈЧИЋ)	9
Творба глаголског прилога прошлог у српском књижевном језику (МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ)	13
Значење и употреба глагола <i>захвалићи</i> (<i>се</i>) (МИЛАН ШИПКА)	25
Придеви и прилози с префиксима <i>ин-</i> и <i>и-</i> (ЂОРЂЕ ОТАШЕВИЋ)	33
Глаголи с интерфиксом <i>-о/е-</i> у савременом српском језику (ДРАГАНА РАТКОВИЋ)	43
Темељи модерне српске синтаксе. Једно подсјећање на Ђуру Даничића (СРЕТО ТАНАСИЋ)	53
О „Нашој пошти“ у <i>Нашем језику</i> (МАРИНА СПАСОЈЕВИЋ)	61

П р и к а з и

О лингвистици Милке Ивић (ДРАГАНА НАСТАНОВИЋ)	77
Зборник радова Драгу Ћупићу у част (МАРИНА СПАСОЈЕВИЋ)	81
Књига о речима и речнику. Милица Радовић-Тешић, <i>С речима и речником</i> , Учитељски факултет Универзитета у Београду, 2009, 285 стр. (ВЛАДАН ЈОВАНОВИЋ)	87

Душка Кликовац, <i>Језик и моћ: огледи из социолингвистике и стилистике</i> , Библиотека XX век : Круг, Београд, 2008, 347 стр. (ИВАНА МАРИНКОВИЋ)	93
Рекцијски речник српско-хрватских глагола Балдура Панцера (СТРАХИЊА СТЕПАНОВ).....	97
Бранислава Јелић, <i>Речник пријоведака Лазе Лазаревића</i> , Нови Сад: Матица српска, 2008 (ИВАНА ЛАЗИЋ-КОЊИК).....	105
Милан Ајдановић, <i>Функционално ойџерећење суфикса за обележавање особа</i> (ДАНИЈЕЛА СТАНИЋ)	109
<i>Славистика</i> , Књига XIII, Славистичко друштво Србије, Београд, 2009, 585 стр. (НАТАША МАРКОВИЋ).....	115
<i>Српски језик XIV/1–2</i> , Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Београд, 2009, 778 стр. (МИЛИЦА МАРЈАНОВИЋ).....	121

Прилог

Разговор с академиком Иреном Грицкат (МИЛИЦА РАДОВИЋ-ТЕШИЋ).....	127
---	-----

Библиографија

Наш језик (књ. XXXI–XL) (МАРИНА СПАСОЈЕВИЋ – ДРАГАНА НАСТАНОВИЋ)	131
---	-----

In memoriam

Ирена Грицкат-Радуловић (19. 1. 1922 – 7. 4. 2009) (ДРАГО ЋУПИЋ).....	147
Један одлазак: Егон Фекете (1931 – 15. март 2009) (СРЕТО ТАНАСИЋ).....	149

ЂОРЂЕ ОТАШЕВИЋ
(Институт за српски језик САНУ)

ПРИДЕВИ И ПРИЛОЗИ С ПРЕФИКСИМА *ИН-* И *И-*

У раду се говори о пореклу, лексикографској регистрацији, творби, значењу, продуктивности, фреквентности и акценту придева и прилога с префиксима *ин-* и *и-*.

Кључне речи: префиксација, придеви, прилози, негација.

1. Порекло

Синонимични префикси *ин-* и *и-* латинског су порекла¹. Потичу од латинског префикса *in-*.

<i>incommutabilis</i>	нејроменљив
<i>incomparabilis</i>	несравњив, неупоредив
<i>incompositus</i>	нејравилан, неуређен
<i>inconcessus</i>	недопуштен
<i>inconcinnus</i>	незграјан, нескладан ²

Одговара грчком префиксу *a-*, *an-*. У раном латинском префикс *in-* се користио испред свих сугласника. У каснијем периоду, услед асимилације, овај префикс има варијанте *im-* (испред уснених сугласника: *im-mensus*), *il-* (испред *l*: *il-literatus*), *ir-* (испред *r*: *ir-regularis*). Испред *gn* се редукује на *i-* (*i-gnarus*, *i-gnoscere*)³.

¹ „*in-*² prefisso negativo o privativo; lat *in-*; d'origine indoeuropea, dal grado zero della negazione *ne*, cfr. il gr. *a-* privativo o german. *un-*, l'indoiran. *a-*, tutti da **h-*“ (ц. DEI: 3, 1973).

² В. и Секулић 1973: 84; Озерова 1978: 39; Блох и Вартбург 1975: 334 и др.

³ в. OED: V, 131.

уп. „*IN-* Pref. negatif, empr. du lat. *in-*; prend les formes *im* devant *b*, *p*, *m*, *il* devant *l*, *ir* devant *r*“ (ц. Блох и Вартбург 1975: 334); „*in-* [in-] prefix not [L]; – eg *insincere*, *insincerity*. It appears also as *i-*, *il-*, *im-*, *ir-*; eg *ignoble*, *illegal*, *immortal*, *irregular* (see these words)“ (WNDAT: 277).

У РСАНУ је наведен аломорф *им-*: „*ин-* (испред уснених сугласника : *им-*)“ (РСАНУ, VII: 723).

За енглески језик Секулић (1973: 84) наводи варијанте *im-* испред *m*, *b*, *ir-* испред *r*, *il-* испред *l* и *g* испред контрактивних основа односно речи. Бондаренко уз префикс *ин-* наводи и аломорфе *им-*, *ил-*, *ир-* (Бондаренко 1983: 81).

У српском језику, испред двоуснених сугласника *б, ђ* префикс *ин-* има облик *им-* (*импјерсоналан, импјодерабилан, импјошенијан, импјерманентијан*), док се префикс *и-* јавља само испред сонаната *м, л и р* (*иматјеријалан, иморалан, ирационалан, иреалан, ирегуларан, илегибилан, илојалан, илегалан*).

Синхронно посматрано *ин-* и *и-* су два префикса пошто у стандардном српском језику не постоји гласовна алтернација код које се сонант *н* губи испред сонаната *м, л и р*. Због тога Стјепан Бабић међу префиксе који постоје у хрватском књижевном језику убраја и префикс *и-*, који се јавља „u nekoliko pridjeva stranoga podrijetla u značenju не-: ilegalan, ilojalan, imaterijalan, imoralan, iracionalan“⁴. Као посебан префикс *и-* је уврштено и у РСАНУ.

и- префикс (према лат. *in-, i-*) (у страним речима) за њоризање, за означавање да је нешто сујројно од онога што значи основна реч сложеннице; исп. не-; нпр. илегалан, ирсалан, ирегуларан, ирационалност, ирелеванција и др. (РСАНУ, VII: 202).

Дана Бошков у свом чланку о придевској негацији префиксима⁵ у наслову, а и даље, спомиње само префикс *и-*, мада је међу примерима наведен и придев „инконзенкветан“⁶, па није јасно да ли су код ње *и-* и *ин-* два различита префикса или је префикс *ин-* аломорф префикса *и-* (а не обрнуто). Као посебан префикс *и-* је наведено и у Мразовић и Вукадиновић 1990⁷.

У великој граматици руског језика⁸ наведен је само префикс *им-/ир-*.

Прилагателные с преф. *им-/ир-* (фонемат. |им, | / |ир, |) обозначают отсутствие или противоположность признака, названного мотивирующим словом. Они принадлежат к сфере научной терминологии, причем морф *им-* вступает перед согласной |м|, а морф *ир-* – перед |р| или |р'|: *имматериальный, immoralный, иррациональный, ирреальный, ирегулярный*. Тип непродуктивен.

Међу префиксе који се у руском језику комбинују са придевима В. Н. Немченко уврстио је само префикс *ир-*⁹.

ир-: *иррациональный, ирреальный, ирегулярный*.

Префикс *и-*, међутим, јавља се само испред сонаната *м, л и р* (*ирационалан, иреалан, ирегуларан, ирационалност, ирелеванција, илегалан, илојалан, иматјеријалан, иморалан*), док се *ин-* налази испред свих осталих сугласника и самогласника, изузев три наведена сонанта. Ово указује на „аломорфско порекло“ префикса *и-*. Пошто синонимични префикси *ин-* и *и-* воде порекло од латинског префикса *in-*, а све речи са овим префиксима у наш језик су ушле

⁴ ц. Бабић 1986: 420.

⁵ Бошков 1981.

⁶ „Слична је ситуација и код префикса *дис-* и *и-* ... *инконзеквентан* је у већој мери недоследан него *неконзеквентан*, итд.“ (ц. Бошков 1981: 67)

⁷ „PRIDEVI IZVEDENI POMOCU PREFIKSA/ (...) *i-* *iracionalan, irrelevantan / indiskretan, indirektan*“ (ц. Мразовић и Вукадиновић 1990: 258).

⁸ Руска граматика: 307

⁹ Немченко 1984: 159

„у готовом облику“, неки лингвисти не издвајају *и-* као посебан префикс. Префикс *и-*, са негативним значењем, у РМС се не наводи, а нема га ни у речницима страних речи Вујаклије и Клајна и Шипке.

У језицима са „етимолошким“ правописом јасно се види да су *иp-*, *им-* и *ил-* варијанте (аломорфи) префикса *ин-*: *имматериализм*, *имматериальный*, *иммобильный*, *имморализм*, *имморальный*, *иррациональность*, *ирреальность*, *ирреальный*, *иррегулярность*, *иррегулярный*¹⁰; *immariable*, *immoral*, *irrattrapable*, *irrecevable*, *irreel*, *irremplacable*, *irrespirable*¹¹; *irreducibilni*, *irregularni*, *irrelevantni*, *irreversibilni*, *immaterialni*, *immoralni*, *illegalni*, *illegitimni*, *illoyalni*¹².

У SSKJ *i-* је наведен само као аломорф префикса *ин-*:

*in ... predpona v sestavljenkah, pred l, m, n, r i ..., pred p im ... (i) za izražanje nasprotja, zanikanja tega, kar je pomen osnovne besede: inaktiven, intoleranca, ilegalen, imobilen, iregularen*¹³

иако се речи пишу као и у српском језику: *ilegitimen*, *imaterialen*, *imobilen*, *imoralen*, *iregularen*, *ireverzibilen*¹⁴.

Даље се о префиксу *и-* неће посебно говорити пошто се све што је наведено за префикс *ин-* односи и на префикс *и-* (а аутор овог чланка сматра га за аломорф префикса *ин-*).

2. Речници

Речи са префиксом *ин-* (са негативним значењем) новијег су датума. У Вуковом Рјечнику није забележена ниједна реч. Потврде за овај префикс не налазимо ни у Броз–Ивековићевом речнику. У РЈАЗУ се налазе само две именице:

IREGULAR, m. irregularis, *čovjek koji nije primio ili ne smije primiti svete redove.* – *U pisaca od XVI do XVIII vijeka.*

IREGULARITAD, f. irregularitas, *osobina onoga koji je iregular.* – *XVI i XVII vijeka* (РЈАЗУ, III: 853).

У савременом језику префикс *ин-* се јавља само у речима страног порекла, односно практично све речи са овим префиксом су позајмљенице које су из других језика преузете у „готовом облику“. Зато се може сматрати да овај префикс у српском језику није продуктиван.

У РСАНУ, РМС, Клаић 1984, Вујаклија 1980 и Клајн и Шипка 2008 забележено је преко 130 придева и прилога са овим префиксом.

У прегледаним речницима забележено је само шест прилога: *илегално* (РСАНУ, РМС), *имперфективно* (РСАНУ, РМС), *индирективно* (РСАНУ, РМС), *индискретно*, *иреално* (РСАНУ), *ирелевантно* (РСАНУ).

¹⁰ Озерова 1978.

¹¹ TLF.

¹² Priručni slovník.

¹³ SSKJ, II: 34.

¹⁴ SSKJ, II.

хвайљив, немерљив, нейодмићљив, неутйешиив, нейобедив, неодгодив, неухваћив, неизбројив, незаусйтављив и сл.).

За тридесетак придева са негативним префиксом *ин-* у РМС и XIV књи-зи РСАНУ забележене су и истокорене речи са префиксом *не-*: *илегалан* – *нелегалан*, *илегитиман* – *нелегитиман*, *иликвидан* – *неликвидан*, *илимитиран* – *нелимитиран*, *илојалан* – *нелојалан*, *имайтеријалан* – *немайтеријалан*, *иморалан* – *неморалан*, *инадекваћан* – *неадекваћан*, *инакћиван* – *неакћиван*, *инарйикулиран* – *неарйикулиран*, *инарйикулисан* – *неарйикулисан*, *инцивилизиран* – *нецивилизиран*, *индирекћан* – *недирекћан*, *индисциплиниран* – *недисциплиниран*, *индискрећан* – *недискрећан*, *инегалан* – *неегалан*, *инхуман* – *нехуман*, *инкомйећенйан* – *некомйећенйан*, *инкомйлећан* – *некомйлећан*, *инконсеквенћан* / *инконзеквенћан* – *неконсеквенћан* / *неконзеквенћан*, *инкорекћан* – *некорекћан*, *иноблигаћан* – *необлигаћан*, *инормалан* – *ненормалан*, *инсолвенћан* – *несолвенћан*, *ирационалан* – *нерационалан*, *иреалан* – *нереалан*, *ирегуларан* – *нерегуларан*, *ирелигиозан* – *нерелигиозан*. За само један придев са елементом *-абилан/-ибилан* и негативним префиксом *ин-* у XIV књи-зи РСАНУ је наведен и истокорени придев са префиксом *не-*:

неакцентиблан, -лна, -лно нераспр. *нейрихвайљив од сйране меничног дужника*. – Са неакцептибилном трасираном меницом посао је једноставнији, јефтинији и бржи (Зб. зак. 7, 27) (РСАНУ, XIV: 670)

Овај једини истокорени парњак, наведен у РСАНУ, има ознаку *нерасйросйраћен*. Истокорени парови придева са елементом *-абилан/-ибилан* и префиксима *не-* и *ин-* у РМС нису забележени. У РМС, највероватније због мањкавости грађе, нису уврштени придеви *некохеренћан*, *неофицијелан* и *нейшолеранћан*, иако постоје и користе се. Нема ни придева *недирекћан*, забележеног у РСАНУ и потврђеног само једним примером, али се он ретко среће.

4. Значење

Значење придева и прилога са негативним префиксом *ин-*, исто као и код речи са префиксима *а-* и *дис-*, маркирано је у односу на истокорене речи са префиксом *не-*²⁰. „*Ирегуларан* је у већој мери неправилан него *нерегуларан*“²¹.

У енглеском језику када се овај префикс нађе испред истих речи, као и префикс *ин-*, значење речи, у зависности од употребе једног или другог префикса, мења се. Придеви са префиксом *ин-* су маркирани у односу на речи истог корена са префиксом *ин-*, исто као и придеви са *ин-* и *не-* у српском језику. „На примјер: ‘inhuman’ значи ‘brutal’, а ‘unhuman’ значи ‘not human’; ‘unmoral’ значи ‘not moral’, односно ‘non moral’, а ‘inmoral’ има отприлике значење ‘разуздан, распуштен’“²².

Придев *илегалан* и прилог *илегално* имају два значења:

илегалан, -лна, -лно (према лат. *in-* и *legalis*) 1. који крши законйшосй, незаконйй, йройивзаконйй, бесйраван; ~ поступак, ~ решење, ~ пре-

²⁰ в. Оташевић 2006.

²¹ ц. Бошков 1981: 66–67.

²² ц. Секулић 1973: 84.

суда итд. 2. који *йосйоји*, *делује*, *живи одн.* који се *обавља*, *остварује* *кришом од власйи*, *йајно*, *скривено* (РСАНУ, VII: 678–679).

Иако су иста значења наведена и за истокорени придев са префиксом *не-* (прилог *нелегално* није забележен у РМС), у језику је дошло до поделе у употреби ових речи – *илегалан* се користи у значењу „кришом од власти, тајно“, а *нелегалан* у значењу „који крши законитост, незаконит, противзаконит, бесправан“. Овакав развој потврђују и изведенице *илегалац* и *илегалка* (именице *нелегалац* и *нелегалка* не постоје).

Придев *рационалан* нема исто значење са префиксима *не-* и *ин-*. *Нерационалан*, поред значења „неразуман, неразборит, бесмислен“²³, које има и придев *ирационалан*, има и значење „неекономичан, расипнички“²⁴, које код придева *ирационалан* није забележено. Данас се придев *нерационалан* користи готово искључиво у значењу „неекономичан, расипнички“, док се за изражавање другог значења које ова реч има користе придеви *ирационалан* или *неразуман*.

5. Продуктивност

У српском језику префикс *ин-* је непродуктиван. У ауторовом електронском корпусу налази се само један придев с префиксом *ин-* која није забележен у постојећим описним речницима, у речницима страних речи и речницима нових речи:

инфаустан: Док је (...) одабрано име савршено одговарало Стефановој палати, дотле је у смислу перспективе тих односа било више него злослутно, јер као да је на сва звона оглашавало инфаустан завршетак и ове моје пустоловине (*Ходочашћа Арсенија Његована*); Истина је да је у доба декаденсе један Калигула или Нерон могао одређеној врсти људи послати и ноћу предлог да буду ухапшени или сами да се убију – обе су алтернативе биле инфаустне – али су то традиционално били изузеци (Борислав Пекић, *Године које су йојели скакавци. Успомене из зајвора или аниройојеја (1948–1954)*).

И овај придев је позајмљеница из француског или енглеског језика или преко њих²⁵ и среће се ретко²⁶.

6. Фреквентност

И поред релативно великог броја придева и прилога са негативним префиксом *ин-* који су наведени у речницима, само њих десетак у савременом језику има значајнију фреквенцију. Најчешћи су придев *илегалан* и прилог *илегално*. Придев *илегалан* се среће много чешће него све остале речи са префиксом *ин-*. И прилог *илегално* среће се чешће него сви други прилози са овим

²³ ц. РМС, III: 754.

²⁴ ц. РМС, III: 754.

²⁵ *Infauft* (...) a. rare /ad. L. *infaust-us* unlucky, perh. through F. *infauste* (Cotr. 1611). / Unlucky, unfortunate, ill-omened (ц. OED, V: 253).

²⁶ Борислав Пекић је у више својих дела овај придев употребио десетак пута. Среће се и у медицинским текстовима.

префиксом заједно, и овде је та несразмера у фреквентности још израженија него код придева, јер, сем прилога *индиректно*, сви остали прилози с негативним префиксом *ин-* срећу се врло ретко. Прилог *индиректно* је једини прилог са овим префиксом чија је фреквентност у ауторовом електронском корпусу већа од фреквентности придева од којег је постао. Често се среће и придев *ирационалан*.

Придеви *имјерфективан*, *имјерсоналан* и *инкомјайбибилан* чести су у лингвистичкој литератури.

Сви остали придеви имају изразито малу фреквенцију.

7. Акценти

Већина придева и прилога са негативним префиксом *ин-* има краткосилазни акценат на префиксу: *илегалан*, *илегално*, *илегибилан*, *илојалан*, *имјеријалан*, *имјерсоналан*, *индирективан*, *инфинитиван*, *инфлексивилан*, *инкомјарабилан*, *ирационалан*, *иреалан* итд. Само мањи број ових речи задржава акценат простих придева: *илимјитиван*, *инабрујиван*, *инарјикулисан*, *инцивиллизован*, *инцивилзиран*, *индецензиван*, *индејтерминиван*, *индисциплиниран*, *инокујиван*, *ирелевантиван*, *ирелевантивно*²⁷.

ЛИТЕРАТУРА

- Бабић 1986: Babić, Stjepan, *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku*. Zagreb, 1986.
- Белић 1949: Белић, д-р Александар, *Савремени српскохрватски језик. II део: наука о грађењу речи*. Београд, 1949.
- Бондаренко 1983: Бондаренко, В. Н., *Отрицание как логико-грамматическая категория*. Москва, 1983.
- Бошков 1981: Бошков, Дана, Придевска негација префиксима (*не-*, *а-*, *без-*). *Наш језик н. с.*, XXV/1–2, 1981, 63–67.
- Жлуктенко 1983: Жлуктенко, Ю. А. (ред.), *Английские неологизмы*, Киев, 1983.
- Клајн 2003: Клајн, Иван, *Творба речи у савременом српском језику : Други део : Суфиксација и конверзија*. Београд, 2003.
- Мразовић и Вукадиновић 1990: Mrazović, Pavica i Vukadinović, Zora, *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad, 1990.
- Немченко 1984: Немченко, В. Н., *Современный русский язык. Словообразование*. Москва, 1984.
- Озерова 1978: Озерова, Н. Т., *Средства выражения отрицания в русском и украинском языках*, Киев, 1978.
- Оташевић 2006: Оташевић, Ђорђе, Придеви и прилози с префиксом *а-*. *Научни саставак слависта у Вукове дане* 35/1, Београд, 2006, 377–382.
- Руска граматика 1980: *Русская грамматика. Том I. Фонетика Фонология Ударение Интонация Словообразование Морфология*. Москва, 1980.

²⁷ Пошто већина ових речи није наведена у РСАНУ, РМС и Клајн и Шипка 2008, а у Вујаклијином Лексикону одреднице нису акцентоване, овде су акцентоване према изговору аутора овог чланка. Изузетак је придев *индецензиван*, који он изговара с краткосилазним акцентом на трећем слогу.

- Секулић 1973: Sekulić, Vladimir, *Negacija u engleskom i srpskohrvatskom jeziku (kontrastivna analiza rečenične negacije, po (ne) odgovora i negativnih afiksa)*. Cetinje, 1973.
- Станојичић и Поповић 2008: Станојичић, Живојин и Поповић, Љубомир, *Грамађика српског језика за гимназије и средње школе*. Београд, 2008.
- Стевановић 1975: Стевановић, Михаило, *Савремени српскохрватски језик (грамађички сисџтели и књижевнојезичка норма) I*. Београд, 1975.

РЕЧНИЦИ

- Блох и Вартбург: Bloch, Oscar et Wartburg, Walther von, *Dictionnaire étymologique de la langue française*. Paris, 1975⁶.
- WNDAТ: *Webster's New Dictionary and Thesaurus*. Concise Edition. New Lanark, 1980.
- Вујаклија 1980: Вујаклија, Милан, *Лексикон сџраних речи и израза*. Београд, 1980.
- DEI: *Dizionario etimologico italiano*. Firenze, 1968.
- Клаић 1984: Klaić, Bratoljub, *Rječnik stranih riječi. Tuđice i posuđenice*. Zagreb, 1984.
- Клајн 1992: Клајн, Иван, *Речник нових речи*. Нови Сад, 1992.
- Клајн и Шипка 2006: Клајн, Иван и Шипка, Милан, *Велики речник сџраних речи и израза*. Београд, 2008⁷.
- OED: *The Oxford English Dictionary*. Oxford, 1933.
- Оташевић 1999: Оташевић, Ђорђе, *Речник нових и незабележених речи*. Београд, 1999.
- Priručni slovník: *Priručni slovník jazyka českého*. Praha, 1935–1937.
- PJAZY: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb, 1880–1976.
- PMС: *Речник српскохрватскога књижевног језика I–VI*. Нови Сад, 1967–1976.
- PCAHY: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика I–XVII*. Београд, 1959.
- SSKJ: *Slovar slovenskega knjižnega jezika. Druga knjiga I–Na*. Ljubljana, 1975.
- TLF: *Trésor de la langue française. Dictionnaire de la langue du XIXe et du XXe siècle (1789–1960)*. Paris, 1960.
- Ћирилов 1982: Ćirilov, Jovan, *Rečnik novih reči. Reči, izrazi i značenja nastali u srpskohrvatskom jeziku posle Drugog svetskog rata*. Београд, 1982.
- Ћирилов 1991: Ćirilov, Jovan, *Novi rečnik novih reči. Reči, izrazi i značenja preuzeti iz drugih jezika ili nastali u srpskohrvatskom jeziku posle Drugog svetskog rata*. Београд, 1991.

Р е з ю м е

Джордђе Оташевич

ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ И НАРЕЧИЯ С ПРИСТАВКАМИ ИН- И И-

Синонимичные приставки *ин-* и *и-* происходят от латинской приставки *in-*.

В современном языке приставки *ин-* и *и-* появляются только в словах иностранного происхождения, точнее, почти все слова с этой приставкой являются заимствованными словами, которые из других языков взяты в «готовой форме». Поэтому можно считать эту приставку в сербском языке непродуктивной.

У большинства прилагательных окончания *-ан/-ни* (*илегалан, илежитиман*). Больше пятидесяти прилагательных с окончанием *-абилан* или *-ибилан* (*илегибилан, имеморибилан, имперабилан*). Только у десятка прилагательных и наречий с этой приставкой (вернее, приставками) в современном языке высокая частотность (*илегалан, индиректан, илегално, индиректно*).

Значения прилагательных и наречий с отрицательной приставкой *-ин*, также как и у слов с приставками *-а* и *-дис*, маркированы по отношению к однокоренным словам с приставкой *не-* — *ирегуларан* в большей степени неправилен в сравнении с *нерегуларан*.

У большинства прилагательных и наречий с отрицательной приставкой *ин-* краткое нисходящее ударение на приставке (*илегалан, илегално, илегибилан, илојалан*). Только незначительное число этих слов сохраняет ударение простых прилагательных (*илимитѣран, инѣбрунтан, инартикулисѣн*).